

MODERNÍ FOLKLOR BRNA

INDUSTRIALIZACE MORAVSKÉ METROPOLE A SOUVISEJÍCÍ MODERNIZAČNÍ ZMĚNY ROZHODNĚ NEZPŮSOBI-
LY ZÁNİK BRNĚNSKÉHO SLOVESNÉHO FOLKLORU. TRADIČNÍ LIDOVÁ VYPRÁVĚNÍ JAKO BYLY MÍSTNÍ A HISTORIC-
KÉ POVĚSTI O BRNĚNSKÉM DRAKOVÍ, KOLE NA BRNĚNSKÉ RADNICI ČI ŠVÉDSKÉM OBLÉHÁNÍ MĚSTA, POPŘÍPADĚ
LOKÁLNÍ HUMORKY Z LÍŠNĚ NEBO FOLKLOR BRNĚNSKÉ „PLOTNY“, SE DNES Z ÚSTNÍ TRADICE PŘESUNULY DO LI-
TERATURY A POPULÁRNÍ KULTURY. JEJICH MÍSTO V ÚSTNÍM PODÁNÍ NAHRADILY NOVÉ DRUHY VYPRÁVĚNÍ TY-
PICKÉ PRO SOUDOBOU SPOLEČNOST – ANEKDOTY A VTIPTY, HUMORNÉ HISTORKY, MODERNÍ MĚSTSKÉ LEGENDY.
I PŘES SVOU VNĚJŠKOVOU MODERNITU SI ALE BRNĚNSKÝ SLOVESNÝ FOLKLOR STÁLE ZACHOVÁVÁ SVOJI SVĚBYT-
NOST, VYJADŘOVANOU JAK LOKÁLNÍM PATRIOTISMEM, TAK I POUŽÍVÁNÍM MÍSTNÍCH JAZYKOVÝCH ZVLÁŠTNOS-
TÍ, NĚKDY OVLIVNĚNÝMI I TRADICEMI BRNĚNSKÉ „PLOTNY“ A SOUVISEJÍCÍHO UMĚLE VYTVOŘENÉHO „HANTECU“.

MĚSTSKÉ LEGENDY

...Slyšeli jste, co se stalo před rokem na Kounicových kolejích? Dvě studentky tam bydlely společně na jednom pokoji. První z nich ráda pařila, chodila s ostatními děčkama na pivko a taky samozřejmě randila, zatímco ta druhá spíš jen seděla na koleji a učila se. Jednou večer se ta šprtka zase učila na zkoušku, a tak zůstala na pokoji, zatímco ta druhá vyrazila na rande se svým novým objevem. Spolubydlící jí jen naznačila, že čeká pánskou návštěvu, prý někoho, s kým se seznámila na chatu. Ta co randila venku, byla s přítelem na víně a pak se rozhodli, že půjdou k němu domů. Protože jí ale byla pořádná zima a objev nebydlel zrovna blízko, rozhodla se, že si ještě rychle skočí na kolej pro bundu. Když otevřela dveře do pokoje, bylo zhasnuto, v rohu na posteli v přítmi rozeznala dvě postavy a slyšela tiché vzdychání. Uznala, že se ta její spolubydlící docela nezdá, ale aby je nerušila a nepřivedla do trapné situace, raději nerozsvítila. Potichu jako myš se dokradla ke skříni, poslepu nahmátla bundu a stejně potichu odešla. Rande s objevem ale nedopadlo zrovna podle jejích představ, zjistila, že to netáhne jenom s ní, a tak u něj nezůstala a brzy nad ránem se vrátila zpátky na pokoj. Tam našla svoji spolubydlící ležet s vytřeštěnými očima na zakrvácené posteli! Byla mrtvá, znásilněná a měla podřezaný krk! Na policiče nad její mrtvolou byl mezi skriptama zastrčený lísteček s nápisem KDYBYS V NOCI ROŽLA, ZABIL BYCH TĚ TAKY!

Městské legendy neboli současné pověsti představují mezinárodní, globálně rozšířenou tradici. Historka o zavražděné spolubydlící na studentských kolejích koluje po celém světě již od roku 1961, kdy byla poprvé zachycena na univerzitě v americkém státě Indiana. Tento fakt však nezabraňuje dalším a dalším generacím brněnských studentek vyprávět ji jako pravdivý příběh, který se stal „kamarádkám jejich kamarádek“, studujícím o ročník nebo dva výše. Městské legendy jsou kromě tradičního ústního podání šířeny i populární kulturou. Příkladem může být televizní seriál Černá sanitka natočený Českou televizí Brno v roce 2008, který v jednom z dílů filmově zpracoval i tento děsivý příběh.

HUMORNÁ VYPRÁVĚNÍ

V 70. letech jezdil v brněnskejch šalinách zvláštní dárek. Vždycky nastoupil do plné tramvaje s houslovým futrálem v ruce. Zaujal tam místo, kde se nebylo čeho chytit, a když se tramvaj rozjela, tak nadešla jeho chvíle. Vybalancoval si postoj, otevřel futrál, vyndal hajzlzvon, zavřel futrál, zručně se tím zvonem přisál ke stropu a držel se ho místo madla. Tahle storka tehdy kolovala po putykách, všichni ho prej viděli, ale já nikdy.

Jednou večer jel kamarád v Brně šalinou na koleje, když do poloprázdné tramvaje přistoupil slušně oblečený pán, ale v silně podroušeném stavu. Stoupl si doprostřed vagonu poblíž jedné mladé slečny. V jedné zatáčce tramvaj cukla a pán si hrozně prdnul, až to bylo slyšet na celou tramvaj. Pán okamžitě reagoval, podíval se na slečnu a pronesl: „Teda slečno! Ale víte co, svedte to na mě.“ Slečna celá zrudla, na nejbližší zastávce vystoupila a pán pokračoval nerušeně v jízdě dál.

Anekdoty a příbuzné humorné historky, stojící na pomezí vyprávění ze života a městské legendy, jsou typické pro soudobou folklorní tradici, která se většinou vzdala fantastické a nadpřirozené tematiky. Typické je pro ně umístění děje do obecně známých lokalit veřejného prostoru – často dopravních prostředků, komické vyústění komunikačních situací, a v neposlední řadě nečekaná pointa.

Policejní storka – na staré dálnici v Brně prej několikrát za sebou zastavili chlapa švestky pro překročení rychlosti. Když se jim pokaždý vysmál a omlátil jim o hubu pár tisícovek, že byl prostě bohatý, došla jim trpělivost. Vypustili mu všechny gummy a řekli: „Pumpuj, p...o!“ Je to tam trochu daleko od civilizace, takže se musel fakt namakat.

Na pověstném pátém nástupišti brněnského vlakového nádraží, kde se scházela ta nejluznější spodina, přišel jeden kamarád mého kamaráda ukrátit si dlouhou chvíli při čekání na vlak. Dal si jedno pivko, tenkrát ještě do voskového kelímku. Stál a rozhlížel se okolo sebe. Vidí, jak jeden bezdomovec zoufale hledí do poloprázdného voskáče. Zbývalo mu v něm tak půl piva. Otočil ho do sebe na ex, otřepal se, rozhlédl se okolo sebe a pivko vzápětí vyzvrátil zpátky do kelímku. Naštvaně se na kelímeček podíval, pronesl: „Tak ty do mě nepudeš?“ a obsah znovu na jeden záťah vyprázdnil.

ANEKDOTY

Brňák koštuje víno, prohlíží si skleničku a přitom přemýšlí: Dá sa... Nedá sa... Dá sa. Do Prahy!

Přijede Pražák do Brna a dostane žízeň. Tak zastaví u kašny na Zelňáku a chystá se pit. Kolemjdoucí Brňák si toho všimne a dobrácky mu říká: „Kemo, poslouché, nechlaščí tu vodu. Blej do toho zkalené machří a chčijó do toho morgoší!“ Pražák na to: „Promiňte, ale já vám vůbec nerozumím, já jsem totiž z Prahy.“ „Říkám, abyste pil pomalu, pane, ta voda je studená“, odvětí Brňák.

„Proč není Brno hlavním městem České republiky?“ „Protože by vláda musela sedět na Špilberku!“